



ضرورت طراحی و استانداردسازی آسانسور آتش نشانی و آسانسور تخلیه برای ساختمان های بلندمرتبه

دکتر ساناز لیتکوهی^۱، وحید رحمانی^{۲*}

۱- مدیر گروه معماری و شهرسازی دانشگاه پیام نور، تهران، ایران، آدرس پست الکترونیکی (Slitkouhi@pnu.ac.ir)
۲- دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی بیمارستان، دانشکده معماری و شهرسازی دانشگاه علم و صنعت ایران، آدرس پست الکترونیکی (vahid_rahmani@yahoo.com)

چکیده

ساختمان‌های بلندمرتبه اغلب به عنوان مراکز تجاری یا خدماتی مهم جامعه استفاده می‌گردد. سیستم آسانسور، ستون فقرات یک ساختمان بلندمرتبه بوده و استفاده از ساختمان‌های بلندمرتبه به دلیل وجود سیستم‌های آسانسور امکان‌پذیری باشد. نگرانی مهم و تاثیرگذار بر ایمنی آتش‌سوزی ساختمان‌های بلند، تخلیه متصرفان است. به طور معمول در آتش‌سوزی، جهت تخلیه متصرفان از پله‌ها استفاده می‌گردد در حالی که بر اساس استانداردهای کنونی برای تخلیه ساختمان‌های بلند از آسانسورها نیز می‌توان استفاده نمود. به عنوان نمونه، جهت تخلیه کامل تمام ساکنان برج‌های پتروناس در کوالالامپور، بیش از دو ساعت زمان مورد نیاز می‌باشد در حالی که در صورت استفاده منظم از آسانسورها، زمان تخلیه را می‌توان به نیم ساعت کاهش داد. با توجه به تعریف ساختمان بلندمرتبه با ارتفاع بیش از ۲۳ متر و وجود ساختمان‌های متعدد بلند مرتبه در کشور، بررسی استانداردهای جهانی طراحی آسانسورهای تخلیه و آتش‌نشانی ساختمان‌های بلند مرتبه، یکی از اهداف مطالعه می‌باشد. این پژوهش با روش توصیفی-تحلیلی با هدف بررسی زمینه‌های مفهومی و عملیاتی معیارهای جهانی طراحی آسانسورهای اضطراری (تخلیه و آتش‌نشانی) جهت ساختمان‌های بلندمرتبه با تمرکز بر استانداردهای فیزیکی طراحی این سیستم و مقایسه با معیارهای جاری در ایران صورت پذیرفته است. در نهایت قیاس بین استانداردها، نشان دهنده آن است که با توجه به عدم وجود استاندارد ملی ایران در مبحث آسانسورهای اضطراری (تخلیه و آتش‌نشانی) که معیار اصلی سنجش عملکرد و الزامات آسانسورها در کشور می‌باشد، لذا با توجه به وجود ساختمان‌های متعدد بلندمرتبه با کاربری‌های عمومی و خاص در کشور، علاوه بر ضرورت توجه به مبحث اطفای حریق در این ساختمان‌ها، چاره‌اندیشی اجرایی، ارائه تدابیر و مقررات ایمنی و فنی (معماری، الکتریکی و مکانیکی) خاص آسانسور تخلیه متصرفان و آسانسور خدمات آتش‌نشانی در زمان بحران و بازنگری در قوانین کنونی، از الزامات سیستم مدیریت ایمنی و بحران کشور می‌باشد.

واژه‌های کلیدی: ساختمان بلندمرتبه، آسانسور تخلیه، آسانسور آتش‌نشانی، آتش‌سوزی، استاندارد ملی

۱- مقدمه

در حال حاضر استفاده از ساختمان‌های بلندمرتبه تنها به دلیل وجود سیستم‌های مدرن، سریع و قابل اعتماد آسانسور امکان‌پذیر می‌باشد. دسترسی به طبقات فوقانی ساختمان از طریق آسانسور میسر بوده و استفاده از آن برای افراد دارای محدودیت حرکتی، ضروری است [۱]. محاسبات انجام شده در مطالعه موردی نشان دهنده آن است که دسترسی پرسنل آتش‌نشان از طریق آسانسور به طبقات وقوع آتش‌سوزی ۱۵ تا ۳۰ دقیقه سریعتر از استفاده از پله‌ها می‌باشد [۲]. ساختمان‌های